

KR - Avdeling for kirkeordning
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

Dato: 19.06.2017

Vår ref: 17/02916-5

Deres ref:

Hørings svar nye kirkevalgsregler fra Borg bispedømmeråd

Borg bispedømmeråd behandlet forslag til nye regler for valg og høringsnotat i sitt møte 15.juni. Sittende bispedømmeråd har erfart mange av problemstillingene som reises i høringsnotatet, mange av dem er utredet i valgrådets rapport til bispedømmerådet. (<https://kirken.no/globalassets/bispedommer/borg/dokumenter/kirkevalg-2015/valgradets-offentlige-rapport.pdf>.)

I behandlingen av forslag til regler har følgende prinsipper vært retningsgivende for bispedømmerådets vurderinger og vedtak.

1. Hensynet til et reelt valg. For at demokratiet i kirken skal utvikles videre er det viktig at kirkevalget er et reelt valg mellom to eller flere parter (lister eller personer) som har forskjellige standpunkter på emner som er viktige for medlemmene.
2. Åpent valg. Hensynet til transparens og åpenhet er avgjørende for at kirkens demokrati skal oppfattes som troverdig og viktig innad i kirken og i samfunnet for øvrig.
3. Opplyst valg. I et demokrati bør det være enkelt å forstå både hva de som stiller til valg mener, hva som er forskjellene mellom dem som stiller til valg og hva man stemmer på ved å gi sin stemme til en liste. Her er symmetri mellom listene avgjørende.
4. Økonomi. I Den norske kirke vil kostnader og kostnadsregulering være et viktig hensyn i utvikling av regler og retningslinjer.

Borg bispedømmeråd har fattet følgende vedtak:

Borg bispedømmeråd mener demokratiutvikling i Dnk er viktig. Borg bispedømmeråd savner utredning om hvordan preferansevalg kunne ha blitt videreutviklet som valgform i saksutredningen for nye kirkevalgsregler.

Del 1. Innledning.

Kirkerådet foreslår å slå dagens to regelsett sammen til ett sett regler. *Borg bispedømmeråd støtter dette.*

Kirkerådet foreslår at kirkevalgreglene som et utgangspunkt legges så tett opp til valglovens bestemmelser om valg til kommunestyre, fylkesting og Stortinget som mulig. *Borg bispedømmeråd støtter dette.*

Del 2. Overordnede problemstillinger

Postadresse:	E-post: Borg.bdr@kirken.no	Telefon: +47 69 30 79 00	Saksbehandler
Bjarne Aasgt. 9 1606 FREDRIKSTAD	Web: Org.nr.:	Telefaks:	Karianne Hj. Nes

2.1 Direktevalg eller kombinasjonsvalg av direkte og indirekte valgomgang ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet. *Borg bispedømmeråd ønsker direktevalg av syv leke medlemmer i DnKs valgordning. Ingen medlemmers stemmer bør telle mer enn andres.*

2.2 Flertalls- og forholdstallsvalg. *Borg bispedømmeråd ønsker en modell med forholdstallsvalg. Borg bispedømmeråd ønsker en modell som sikrer mot et valg med kun en liste. Borg bispedømmeråd ønsker en løsning som ligger i skjæringspunktet mellom modell 3 eller 4.*

2.3 Tilskuddsordning for finansiering av nomineringsgrupper m.m. *Borg bispedømmeråd vil anbefale modell 2. Tilskuddsordning hvor nomineringsgrupper og andre aktører kan søke Kirkerådet eller valgrådet om midler til informasjonstiltak i forbindelse med valget.*

2.4 Personvalgregler. 2.4.1 Personstemmer og strykninger. *Borg bispedømmeråd støtter Kirkerådets forslag og ønsker ikke gjeninnføring av strykninger.*

2.4.2 Personvalgregler internt på listene. *Borg bispedømmeråd vil ikke støtte krav om sperregrenser på personlige stemmetall dersom det blir stemmetillegg/forhåndskumulering. Dersom det ikke blir stemmetillegg/forhåndskumulering ønsker Borg bispedømmeråd sperregrenser.*

2.4.3 Stemmetillegg. Forhåndskumulering. *Med bakgrunn i anbefalingene i valgrådets rapport vil Borg bispedømmeråd anbefale at det innføres en ordning med stemmetillegg.*

2.5.2 Stemmegivning begrenset til eget sokn på valgdagen. *Borg bispedømmeråd vil anbefale at medlemmene kan avgi stemme i bispedømmerådsvalg utenfor eget sokn. I menighetsrådsvalget bør reglene utformes slik at soknene og fellesrådene der dette har vært et problem (ofte bysokn) selv kan bestemme om de vil la personer stemme utenfor eget sokn.*

Del 3: Innledning til reglene, stemmerett, valgbarhet, valgorganer m.m.

3.1 Reglens formål, virkeområde og organenes sammensetning. Kirkerådet foreslår å gi en innledende formålsbestemmelse og fastsette virkeområde for kirkevalgreglene, slik det er vanlig å gjøre i regler. *Borg bispedømmeråd støtter dette.*

3.2 Stemmerett og manntall. 3.2.1 Stemmerett. Det foreslås å gjøre en del nærmere presiseringer av hvem som har stemmerett ved valg av menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet. *Borg bispedømmeråd støtter dette. Borg bispedømmeråd anbefaler at man vurderer å flytte avgjørelsesmyndighet om stemmerett i annet sokn til lavere nivå enn biskopen.*

3.2.2 Manntall I manntallet som benyttes ved de alminnelige valgene, er det hvor man står folkeregisterført som bosatt den 30. juni i valgåret som avgjør i hvilken kommune man føres inn i manntallet. 30.juni omtales da som skjæringsdatoen for manntallet. *Borg bispedømmeråd støtter Kirkerådets forslag, men økonomiske hensyn vil begrense dette.*

Særlig om manntall for prester og leke kirkelig tilsatte Kirkerådet mener det er nødvendig å innføre egne bestemmelser for manntall for valg av prester og for valg av leke kirkelig tilsatte, og foreslår derfor at det fastsettes at bispedømmerådet er ansvarlig for at et manntall over stemmeberettigede ved valg av prester og leke kirkelig tilsatte opprettes og oppdateres på grunnlag av opplysninger fra bispedømmerådet og kirkelige fellesråd i bispedømmet. *Borg bispedømmeråd støtter dette. Det vil være naturlig at det er Kirkerådet som tar ut listene fra registrene, og at dette gjøres på samme måte for alle bispedømmene.*

3.3 Valgbarhet Kirkerådet foreslår endringer i valgreglenes kapittel 3 for å gjøre bestemmelsene om valgbarhet tydeligere. *Borg bispedømmeråd støtter dette.*

3.4 Valgorganene Etter mønster fra valgloven foreslår Kirkerådet å ta inn et kapittel om valgorganene, det vil si valgstyret, stemmestyret, valgrådet i bispedømmet, bispedømmerådet og Kirkerådet. *Borg bispedømmeråd støtter tanken om felles navn på valgstyret i begge valg, men mener at de foreslåtte navnene ikke er hensiktsmessige. Det kan fungere med valgstyret menighetsvalg og valgstyret bispedømmeråd. Når det gjelder klageorgan se pkt. 6.2.*

Del 4: Valg av medlemmer til menighetsråd og valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet

4.2 Nærmere bestemmelser ved forholdstallsvalg 4.2.1 Registrering av nomineringsgrupper Kirkerådet ser behov for å klargjøre regelverket knyttet til listenes navn m.v. i regelverket. *Borg bispedømmeråd støtter forslag om registrering av navn på lister og nomineringsgrupper. Det er viktig at listenes navn og nomineringsgruppene bidrar til et åpent og opplyst valg. Kirkerådet bør behandle alle navnesøknader, også menighetsrådsvalg, siden lister til menighetsrådsvalg i et valg, i neste valg kan bli lister til bispedømmerådsvalg, eller at samme liste stiller i så mange menighetsrådsvalg at navnet blir etablert i opinionen. Vilklårene for registrering av navn bør utvikles og godkjennes av Kirkerådet. I tillegg til vilkår om at listenavn ikke skal kunne forveksles med navn i partiregisteret bør det være vilkår om at navnet skiller seg vesentlig fra andre lister/nomineringsgrupper for å bidra til et åpent og opplyst valg, og at navnet ikke allerede brukes i regler eller dokumenter som Den norske kirke styrer etter (for eksempel Norges folkekirke). Det bør være et vilkår at listenavnene bidrar til et demokratisk og opplyst valg. Siden Borg bispedømmeråd anbefaler modell 4, uten nominasjonskomiteens liste, omtaler ikke bispedømmerådet navnetsetting av nominasjonskomiteens lister, men forutsetter, dersom det blir nominasjonskomiteer at listene får navn etter samme regler som nominasjonsgrupper. I tråd med Borg bispedømmes anbefaling om klageorgan, anbefaler Borg bispedømme at det er Den norske kirkes klagenemd som behandler klager i forbindelse med kirkevalget, også registrering av navn.*

4.2.2 Krav til og behandling av listeforslag 4.2.2.1 Antall kandidater på listeforslaget. *Borg bispedømmeråd støtter Kirkerådets forslag.*

4.2.2.2 Antall underskrifter på listeforslaget. Ved valg til bispedømmeråd foreslår Kirkerådet at det som et utgangspunkt er et krav om 150 underskrifter på listeforslaget, men at det etableres en forenklet ordning for registrerte grupper. *Borg bispedømmeråd støtter dette.*

4.2.2.4 Tillitsutvalg og tillitsvalgt. Kirkerådet foreslår å legge valglovens bestemmelser om tillitsvalgte og tillitsutvalg til grunn for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. *Borg bispedømmeråd støtter dette.*

4.2.3 Supplerende nominasjon ved forholdstallsvalg. Kirkerådet foreslår supplerende nominasjon. *Borg bispedømmeråd mener supplerende nominasjon er unødvendig dersom nomineringen er åpen og opplyst i første runde. Dersom det blir en ordning med nominasjonskomite eller flere runder med intensjons- og leverte lister kan supplerende nominasjon være hensiktsmessig.*

4.2.4 Stemmesedler. 4.2.4.1 Trykking av stemmesedler. Ved kirkevalget i 2011 hadde bispedømmerådet ansvaret for trykking og utsendelse av stemmesedler ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. På bakgrunn av erfaringene fra kirkevalget i 2015 foreslår Kirkerådet at en går tilbake til ordningen som var gjeldende i 2011. *Borg bispedømmeråd støtter dette under forutsetning av at det er budsjett til det.*

4.2.4.2 Endringer på stemmeseddelen. Det foreslås å videreføre ordningen hvor velgeren kan gi inntil tre kandidater på stemmeseddelen én tilleggsstemme, og føre på inntil tre navn fra andre lister. *Borg bispedømmeråd støtter dette.*

4.2.5 Mandatfordelingen og kandidatkåringen Valgoppgjøret ved forholdstallsvalg består av to elementer. Kirkerådet foreslår å videreføre St. Laguës metode ved mandatfordelingen, da denne er benyttet i en modifisert versjon ved andre valg i Norge. *Borg bispedømmeråd støtter dette.*

4.4 Forhåndsstemmegivningen Forhåndsstemmegivning har blitt vanligere ved andre valg. Kirkerådet foreslår å fastsette en ny bestemmelse som i hovedsak viderefører dagens ordning, men hvor reglene er formulert på en måte som gjør det tydeligere at valgstyret skal legge til rette for forhåndsstemmegivning i den grad det er mulig. Det foreslås også å presisere at forhåndsstemmegivningen som et minimum bør kunne skje på minst ett kirkekontor i fellesrådsområdet i ordinær åpningstid. *Borg bispedømmeråd støtter dette og understreker at det skal kunne skje forhåndsstemming på minst et kirkekontor i åpningstiden.*

Til slutt foreslås det å gi Kirkerådet hjemmel til å gi særskilte regler for forhåndsstemmegivning ved Svalbard kirke og Sjømannskirken. *Borg bispedømmeråd støtter dette.*

4.5.2 Stemmegivningen på valgtinget. Kirkerådet ser behov for å stramme inn kravet om hemmelige valg. *Borg bispedømmeråd støtter Kirkerådets forslag.*

4.5.4 Stemmegivning utenfor valglokalet. *Borg bispedømmeråd vil anbefale et krav om at valglokalet er tilgjengelig for alle, uansett funksjonsevne.*

Del 5: Valg av andre representanter til bispedømmerådet og Kirkemøtet

5.1 Valg av prest til bispedømmeråd og Kirkemøtet Kirkerådet foreslår i hovedsak å videreføre bestemmelsene om valg av prest til bispedømmeråd og Kirkemøtet, med noen språklige justeringer. I tillegg foreslås det å fastsette at velgeren vil kunne gi stemme til én kandidat i valget, slik at velgeren vil kunne gi uttrykk for hvilken kandidat den ønsker mest at blir innvalgt. *Borg bispedømmeråd støtter dette.*

5.2 Valg av lek kirkelig tilsatt til bispedømmeråd og Kirkemøtet Kirkerådet foreslår i hovedsak å videreføre bestemmelsene om valg av lek kirkelig tilsatt til bispedømmeråd og Kirkemøtet, med noen språklige justeringer. I tillegg foreslås det å fastsette at velgeren vil kunne gi stemme til én kandidat i valget, slik at velgeren vil kunne gi uttrykk for hvilken kandidat den ønsker mest at blir innvalgt. *Borg bispedømmeråd støtter dette.*

Del 6: Felles bestemmelser 6.1 Prøving av stemmegivninger og stemmesedler, opptelling, protokollering, m.m. 6.1.1 Det kirkelige valgregelverkets bestemmelser om hva som skal til for å godkjenne stemmegivninger bør etter Kirkerådets oppfatning revideres etter mønster fra valgloven. *Borg bispedømmeråd støtter dette.*

6.1.2 Godkjenning av stemmeseddel. Kirkerådet ser behov for at reglene tydeliggjøres slik at dette blir litt lettere tilgjengelig enn tidligere. *Borg bispedømmeråd støtter dette.*

6.1.3 Opptellingsprosedyrer Kirkerådet foreslår en endring i reglene der foreløpig og endelig opptelling tas inn, men at det gjennomføres i praksis på litt ulik måte ut fra valgformen. *Borg bispedømmeråd støtter dette.*

6.2 Prøving av valgets gyldighet. Klage. Kirkerådet foreslår å ta inn bestemmelser i valgreglene som bygger på bestemmelsene om klage i valgloven. Dette vil være en regelfesting av

Kirkerådets forvaltningspraksis knyttet til klagebehandling ved kirkevalget i 2015. *Borg bispedømmeråd anbefaler å vurdere om Den norske kirkes klagenemd bør bli klageorgan for valgene i Den norske kirke. Kirkerådet er et politisk organ sammensatt på bakgrunn av valgets resultat. Man bør søke å skille politikk og forvaltning så mye som mulig i en demokratisk organisasjon som den norske kirke. Tilsvarende ville ikke regjeringen være klageorgan for stortingsvalg. Med etableringen av Den norske kirkes klagenemd er det naturlig å vurdere om klagenemda også skal behandle klager etter valgreglene.*

Del 7: Konsekvenser

7.2 Økonomiske og administrative konsekvenser Bevilgningene til kirkevalget i 2015 var totalt kr 81,5 millioner. *Borg bispedømmeråd viser til valgrådets rapport med anbefaling om at særlig kommunikasjonsarbeidet kan gjennomføres mer effektivt kommunikasjons- og kostnadmessig ved neste valg. Også valgopplæring må utvikles i tett samarbeid med bispedømmerådene*

Med vennlig hilsen

Per Johan Bjerkeli
Stiftsdirektør

Karianne Hj. Nes
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:
KR - Avdeling for kirkeordning

Postboks 799
Sentrum

0106 OSLO